

Uusiutuvat energiat Strategiatyöryhmä

jakelu

Parkanon kaupunginvaltuusto

Anne Ranta työryhmän sihteeri

Uusituvan energian strategia luonnos 27.8.

Mielipide

Parkanon kaupungin uusiutuvan energian strategiatyö käynnistyi vuoden alussa kaupunginjohtajan esityksellä ja myöhemmin käsittelyssä päätettiin perustaa maaliskuussa laajempi työryhmä, joka on mielestämme erittäin positiivinen asia. Työryhmän prosessia, aikataulua ja toimenpiteitä ei tuolloin julkaistu tai myöhemmin avattu kuntalaisille. Tehtävä on laaja ja vaatii paneutumista, tiedon päivitystä luottamushenkilöiltä, joille kiitos siitä.

Parkanon kaupungin strategia on juuri päivitetty ja siihen on kirjattu kohdat

1. Avoin ja yhteisöllinen

Avoimuus ja tiedotus kaipaa vielä hieman hiomista aikataulujen ja sisällön puitteissa.

Muitakin toimenpiteitä odotamme, joita kirjattu Hyvinvoiva ja osallistuva parkanolainen

Aikataulu

Huomautamme, että prosessille on varattu hyvin niukasti aikaa. Elokuun lopulla luonnos esiteltiin valtuustoseminaarissa 17.8. Yleisötilaisuudesta ilmoitettiin vasta tämän jälkeen 18.8. netissä, jota monikaan ei seuraa. Yleisötilaisuus oli 27.8., josta vasta 26.8. oli Ylä-Satakunta lehdessä ilmoitus, jossa ei kerrottu palautteen annosta, joka tuli esille tilaisuudessa. Yleisötilaisuuden palaute kaiketi on koottu.

Käsittelyaikataulun ajoittaminen tiivistä syyskuulle kaupunginhallituksessa ja valtuustossa on mielestämme liian nopea strategian tarkempaan valmisteluun ja arviointiin. Osa valtuustoryhmistä oli käsitellyt asian jo ennen yleisötilaisuutta.

- Toivomme, että tätä luonnosta käsitellään uudelleen, kun eri tahojen palautteet on koottu ja luonnos päivitetään ennen hyväksymiskäsittelyä ja viimeistelyä.

Julkisuus, vuorovaikutus ja tiedotus

Luonnosesitys on ensin salainen ja sitten julkinen tietopyynnön jälkeen. Julkisuuslain tulkinta tai työryhmän toimeksianto oli epäselvä? Mielestämme aineisto, johon pyydetään palautetta, myös julkaistaan.

- Yleisötilaisuudessa kerättiin palautetta kuulemisella ja annettiin määräaika 4.9. toimittaa kirjallinen palaute. Minne, ei kerrottu.
- Aineiston saimme tilaisuuden jälkeen erillisellä pyynnöllä 28.8. sähköpostilla, jossa ei kerrottu palautteen annosta ohjeita tai aikataulua.
- Palautteen antomahdollisuuden aikataulua tai osoitetta ei myöskään kerrottu Ylä-Satakunta lehden ilmoituksessa 26.8. Aikataulu kävi ilmi tilaisuudessa, johon kaikki eivät päässeet kaupungin päällekkäisten kutsutilaisuuksien vuoksi. Turvallisuus ja varautuminen ilta 27.8. Vahojärvellä, johon Parkano ja Ikaalinen kutsu saatu kesäkuussa

Aineisto

Luonnoksessa, joka esiteltiin powerpointissa oli hyvin suppea esitys, jonka materiaalin perusteella työn sisältö ei vakuuta tai anna riittävästi tietoa päätöksenteon pohjaksi. Yleisötilaisuudessa esittelijä pystyy avaamaan taustoja, jotka toivoisi näkyvän esityksessä. Aikataulu on ollut tiukka työryhmälle kesäkaudella.

Käytetyn tiedon ja tietolähteiden avaaminen on tärkeää valmistelussa. Esitys aiheutti enemmän kysymyksiä kuin antoi vastauksia.

- Toivomme avoimuutta, tasapuolisuutta ja tiedotuksessa selkeitä aikatauluja, jotta kaikilla on mahdollisuus osallistua ja saada asiamukaista päivitettyä tietoa
- Parkanon uusituvan energian hankkeet olisi hyvä koota samalle kartalle, joka olisi hyvä näkyä myös kaavoituskatsauksessa kokonaisuutena, johon nyt haetaan linjauksia.

2. Rohkea

Päätäväinen, tarttuu haasteisiin sekä uudenlaisen toiminnan ja yhteistyön tapoihin.

- Tähän hyvä avaus kuntalaisten näkökulmasta oli Turvallisuus ja varautuminen

3. Vastuullinen

Vastuullisuus luo turvallisuutta ja kykyä selviytyä haasteista. Kannamme vastuuta ympäristöstä. Ympäristö oli jätetty huomiotta

Uusiutuvan energian hankkeet

Tähän saakka hankkeita on käsitelty yksittäisinä aloitteina, joille ei ole aiemmin laadittu reunaehtoja toteutukseen. Maankäyttö ja kaavoitus on kunnan monopoli, jolla hyvin paljon valtaa, joka vaikuttaa merkittävästi ja laajasti kuntalaisiin. Maanomistus sen sijaan voi hajaantua laajalle kunnan ulkopuolelle sekä merkittävältä osalta valtion mailla. Hyöty hankkeista kertyvistä tuloista ei merkittävästi osin jää Parkanoon.

Hyväksymispäätöksiin kirjattu strategian mukaisuus. Strategia, josta hyvin vähän tietoa tavoitteista, mahdollisuuksista ja uhista, saati mittareita.

Kaikki maakuntakaavassa esitetyillä alueilla kaavoitus on käynnistynyt, osassa hyvin pitkällä tai päättynyt, mutta ei kaikissa lainvoimainen. Strategiatyö on tältä osin myöhässä, mutta hyvä havainto tarpeesta.

Sähkönsiirto – elinvoimaa, kenelle ja miten?

Uusiutuvan energian hankkeisiin liittyy yleiskaavoituksen ohelle myös sähkönsiirto, joka on hyvä kuvata myös kartoilla. Jokainen hanke tekee omia linjauksia, jotka halkovat kuntaa, kiinteistö- ja metsäomistajien alueita sekä asutusta. Pohjois-Parkanon alueelle syntyy pirstaloituminen.

- Kaavoitukseen ehdoilla hyväksyttyjen hankkeiden vaikutus on erittäin ikävä maanomistajien kannalta. Pitkä prosessi ja olemattomat korvaukset, sekä taakanjako, joka ei toteudu tasapuolisesti kaavoitettujen alueiden korvauksiin verrattuna. Mikäli hankkeet ovat kannatettavia ja kannattavia, on myös koko vaikutusalue huomioitava ja kompensoitava menetys sekä pyrittävä minimoimaan haittoja.
- Jälkikäteen ehdotetut korvaukset ja ehdot harvoin sopivat hanketoimijoille, jos ne eivät perustu lakiin tai ennakosopimukseen
 - Tähän oli nyt kiinnitetty huomiota, mikä on hyvä. Kaavoituksen edetessä ehtojen ja rajojen laittaminen jälkikäteen pohdituttaa.
 - Kaavanlaatijat eivät halua rajoittavia merkintöjä kaavoihin
 - Saadaanko rakennuslupavaiheessa riittävät ehdot, sekä ajantasaiset tiedot toimijolta?

- Finngrid voimajohtolinja
 - linjaus Parkanon kautta on ollut pitkään tiedossa, lopullinen päätös saatu
 - miten se on vaikuttanut kaavoitushankkeisiin ja niiden ohjaukseen?

Pohjois-Parkanossa linjoja on suunniteltu useampia rinnakkain

- Finngrid 400 kV+ 110 kVoheen
- Haitinkankaasta 400 kV,
- Takakangas-Pihlajanharju 110 kV(joka vaihtui maakaapelista ilmalinjaksi)
- Kangaslammilta 400 kVtai 110 Kv suuntaisivat kaikki Vatajan Kuivasjärven kautta Vakerinäkeen, mitä tältä osin ei pidetty suositeltavana ELY perustellussa päätelmässä
- Horhalanperä ja Susineva-Luikesneva suunta myös Kuivasjärvi Lamminkosken kautta

Strategian sisältö

Mitä käsittelee

Mahdollisuudet Uhat

Tässä vaiheessa ei ole avattu vielä selkeästi millaisessa muuttuvassa ympäristössä toimitaan. Mahdollisuudet löytyvät, uhat on ohitettu vielä. Globaali maailma sekä lainsäädäntö muuttuu.

Lainsäädäntö Rakentamista ohjaavat lait , Ympäristönsuojelulaki jne

Maakuntakaava

Miten maakuntakaavan sisältö, aluerajaukset vaikuttavat, ovat vaikuttaneet uusiutuvan energian strategiaan? Elonkirjo vaihemaakuntakaava on hyväksytty. Strategiasta jäi pohdintaa

- uusiutuva energia
- asuminen ja hyvinvointi
- luonto ja ympäristö

Kunnan kaavoitustilanne

Kartalla käynnistyneet uusiutuvan energian hankkeet sekä sähkönsiirto, josta kaikki toiminta on riippuvainen. Sähkönsiirto nähtiin elinkeinopolitiikan osana, jota koko uusiutuvan energia-ala edustaa muuttuvassa ympäristössä kaiketi lähtökohtaisesti palvellen kaupunkiseutujen kasvavaa energiatarvetta.

- kaavat ovat erillisiä, joista esillä näkyi Takakangas-Pihlajanharju
- yhteisvaikutukset puuttuvat
- kokonaiskuva puuttui, yhteislinjoja ei ole kaavoitusaloitteita käsiteltäessä edellytetty

Hankkeet vaikuttavat voimakkaasti ympäristöön, jota varten YVA menettely on ollut niissä käynnissä. Korjauksia on tehty. Maakuntakaavan vastaisista, luonnonmonimuotoisuus, ekologisia käytäviä koskien. Paljon jää vielä rakennuslupavaiheessa tarkistettaviksi, koska melu ja välkearvot perustuvat mallituksen pienemmällä voimalateholla. ELY-keskuksen perusteltupäätelmä ohjaa rakennuslupavaiheessa.

- Laitevalmistajien uudet todelliset arvot voivat muuttaa tilannetta. Uudelleen tehtäviä mittauksia.
- Melu ja välke haittoina oli tänne huomioitu (lakisääteisiä asumista koskevat) tuulivoiman osalta, koskeeko datakeskuksia ja muita? Kunnan tulisi huomioida vapaa-ajanasuntojen tekninen taso, joka ei välttämättä vastaa vakituisen asunnon tasoa, jotta päästään 40 dB. Varovaisuusperiaate.

Kunnan oman päätöksenteon ja strategian tulisi antaa pidemmällä aikavälillä selkeät tavoitteet ja rajat toiminnalle, joka näyttää nyt riistäytyvän uusiutuvan energian osalta hankkeiden kilpajuoksiksi ilman mitään rajoja tai linjauksia tavoitteista.

Mitkä näistä ovat kannatettavia, kunnan ja kuntalaisten kannalta toteutuskelpoisia huomioiden maakuntakaavan määräykset, lainsäädäntö ja talous. Hankkeiden karsintaa on tehtävä.

Kiinteistöverotulot rajallisen ajan – haitat merkittävät ja osa jää pysyviksi

Vuokratulot pääosin kunnan ulkopuolelle valtionmailla ja muualla asuvien hallinnassa.

Mitä saavutetaan?

Löytyykö hankkeissa synergiaetuja?

Löytyykö toimijalta konseptia, joka huomioi uusiutuvan energian tuotannon elinkaaren, päästöt ja talteenoton, kuten nyt jo rakentamisessa ja ympäristöluvissa varaudutaan muuttuvaan ympäristöolosuhteisiin.

Elinkeinopoliittisesti on varmasti vähän keinoja vaikuttaa mistä hanketoimijat hankintansa tekevät, jääkö alueelle oikeasti muuta kuin pieni osa maanrakentajien työtä kiivastahtisessa rakentamisessa, jota tehdään nykyään vuorotyönä tiiviissä tahdissa. Asiantuntija ja sertifikaatteja vaativa, työ tulee usein ulkopuolelta.

Ilmastopäästöt

Hankkeiden aiheuttamat päästöt elinkaarimallilla olisi hyvä olla tiedossa. Voivat kumota kunnan ilmastotyön tavoitteet ja hyödyt.

Datakeskusten hukkalämmön talteenotto ja hyödyntäminen on peruste hankkeiden verohelpotuksilla, mikäli tätä ei tee, on lasku mittava vuosittain. Tämän hanketoimijat toki tietävät, ratkaisuja ei esittelyssä kerrottu. Hukkalämmön hyödyntämiseen ei oltu valmiita hakemaan ratkaisuja.

Kaavoitus ja reunaehdot

Käynnistyneissä kaavoituksissa on poikkeuksetta ollut ristiriita voimassa olevan maakuntakaavan kanssa. ELY-keskuksen ja maakuntaliiton, sekä eri toimijoiden palautteissa nämä samat asiat toistuvat. Tarkistettavien ja korjattavien asioiden lista on ollut pääsääntöisesti pitkä. Nämä merkinnät, aluerajaukset, reitit ja muut ovat kyllä maakuntakaavakartoilla ja eri lähteistä saatavilla.

Takakangas-Pihlajaharju on hyvä esimerkki maakuntakaavan vastaisesta luonnoksesta, jota kyllä korjattiin siirtämällä ja tiivistämällä valtionmaalle voimaloita. Hankealueella on edelleen sopimuksettomia kiinteistönomistajia.

Kaavoihin hanketoimijat haluavat hyvin vähän rajoitteita tai merkintöjä, mikä ei välttämättä ole kunnan tai kuntalaisen etu.

Toivottavasti kaupungilla on kaavojen käsittelyssä ja rakennuslupa vaiheessa selkeät reunaehdot ja ohjeet neuvottelussa toimijoiden kanssa.

Ympäristöluvan edellyttäminen on selkeä vaihtoehto, jonka aidosti hyvä hanke pystyy myös toiminnassaan huomioimaan, kuten meillä usealla muulla toimialalla toimitaan.

Yhdymme Ylä-Satakunnan Ympäristöyhdistyksen lausuntoon

Pohjois-Parkanon Kyläseura ry

Yhdistyksen puolesta

Hannele Kortesoja, puheenjohtaja

pohjoisparkano@gmail.com